

**ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT
AANLEG NIJREESSINGEL TE ALMELO**

20 DECEMBER 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING	3
3.1 Probleemstelling.....	3
3.2 Doel.....	3
3.3 Beleidskader en besluitvorming.....	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	5
4.1 Algemeen	5
4.2 Alternatieven	6
4.2.1 Nulalternatief.....	7
4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	7
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN	8
5.1 Algemeen	8
5.2 Natuur	9
5.3 Landschap en cultuurhistorie	9
5.4 Water en bodem.....	9
5.5 Geluid.....	10
5.6 Luchtverontreiniging.....	11
5.7 Woon- en leefomgeving.....	11
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	11
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	12
8. EVALUATIEPROGRAMMA	12
9. VORM EN PRESENTATIE	12
10. SAMENVATTING VAN HET MER	13

1. INLEIDING

De gemeente Almelo heeft het voornemen om de Nijreessingel aan te leggen in Almelo-zuid om problemen op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid op te lossen. Het betreft een weg van circa 2,5 kilometer, in het originele plan bestaande uit 2 x 2 rijstroken en een ontwerpsnelheid van 80 km/uur.

Bij brief van 25 oktober 2001 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Almelo's Weekblad van 16 oktober 2001².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieumomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

De Commissie is van mening dat de startnotitie (inclusief de keuzenotitie) al veel voor het MER relevante informatie bevat. Bij het opstellen van haar richtlijnenadvies heeft zij deze informatie op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming getoetst. Verder richt dit advies zich vooral op die onderwerpen die in het MER nog nader aan de orde moeten komen.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie meent dat in het MER over de aanleg van de Nijreessingel in het bijzonder de volgende onderwerpen de aandacht verdienen.

Uitwerking alternatieven

In het MER moeten (milieu-)argumenten gepresenteerd worden voor het niet uitwerken van een meer noordelijk, dichter tegen de woonbebouwing gelegen alternatief. Als hier geen goede argumenten voor zijn, dan dient een noordelijk alternatief ontwikkeld te worden en in de alternatievenvergelijking meegenomen te worden, omdat een dergelijk alternatief mogelijk deel uit maakt van het meest milieuvriendelijke alternatief.

Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

De Commissie adviseert om bij de verkenning van het mma twee oplossingsrichtingen volwaardig in het MER te betrekken:

- Een natuurgericht mma waarin landschap, natuur en cultuurhistorie centraal staan. In dit mma dienen natuurwaarden en cultuurhistorische waarden zoveel mogelijk ontzien te worden en moet de weg optimaal ingepast worden in het landschap;
- Een op de woonomgeving gericht mma met als uitgangspunt het woon- en leefmilieu. In dit mma moet gestreefd worden naar minimale hinder, barriereverwerking en geluidsoverlast voor omwonenden en maximale verkeersveiligheid.

Landschap en natuur

Het studiegebied maakt deel uit van een waardevol cultuurlandschap. In het MER dienen de landschappelijke waarden, de aantasting hiervan en de maatregelen die getroffen worden om de effecten te beperken, beschreven te worden. Ook dienen de beschermingsformules in het kader van het Structuurschema Groene Ruimte, de Natuurbeschermingswet en de Vogel- en Habitatrichtlijnen in beschouwing genomen te worden. De mogelijke verstoring van beschermde diersoorten in het studiegebied en de beperkte informatie over het voorkomen van met name amfibieën verdienen nadere aandacht in het MER.

Samenvatting

Het MER dient te worden voorzien van een samenvatting die gebruikt kan worden voor het informeren van een breed publiek en voor de bestuurlijke besluitvorming. Dit betekent dat de belangrijkste milieugevolgen per alternatief in de samenvatting moeten worden weergegeven, alsmede de maatregelen om die milieugevolgen te minimaliseren en hun effectiviteit. De verschillen tussen het mma en het voorkeursalternatief dienen helder gepresenteerd te worden, evenals de motivatie voor de keuze van het voorkeursalternatief.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Probleemstelling

In startnotitie is al een goede aanzet gegeven met de beschrijving van de probleemstelling. Het voornemen moet een oplossing bieden voor de volgende bestaande en toekomstige knelpunten: overbelasting van wegen, congestie, sluipverkeer, geluidhinder, overschrijding van grenswaarden voor de luchtkwaliteit, verkeersonveilige situaties en slechte bereikbaarheid. De in de startnotitie gepresenteerde informatie kan in het MER overgenomen worden en op de volgende punten uitgebreid worden.

In het MER dient een beeld gegeven te worden van de huidige verkeersintensiteiten (etmaal- en spitsintensiteiten) aan de hand van tellingen, waarbij onderscheid gemaakt moet worden tussen vracht- en personenverkeer. Voor de prognoses in de startnotitie is gebruik gemaakt van een verkeersmodel. De gebruikte werkwijze dient in het MER toegelicht te worden, uitgaande van de wijzigingen in de spreiding van bevolking en arbeidsplaatsen. Ook moet beschreven worden hoe met capaciteitsknelpunten is omgegaan. In de alternatievenvergelijking zal aangegeven moeten worden welke knelpunten in het wagenet zullen blijven optreden na realisatie van de plannen en of deze knelpunten niet zullen leiden tot een suboptimaal functioneren van de Nijreessingel.

In het MER dienen de knelpunten voor leefbaarheid in de wijken (o.a. Deldenestraat en omgeving Rietstraat) en de knelpunten voor openbaar vervoer en fietsverkeer duidelijk in beeld te worden gebracht.

3.2 Doel

Uit de probleemstelling worden in de startnotitie concrete en duidelijk omschreven doelen afgeleid. Het hoofddoel is het structureel oplossen van de problemen van verkeersoverlast en bereikbaarheid, met zo min mogelijk negatieve effecten op de leefbaarheid. Verder wordt als neven doelstelling genoemd het zodanig inpassen van het tracé dat nadelige gevolgen voor natuur en mens geminimaliseerd worden. Tenslotte vermeldt de startnotitie dat getracht zal worden de kwaliteit van de verbindingen voor langzaam verkeer en landbouwverkeer te garanderen en zo mogelijk te verbeteren.

In het MER dienen in aanvulling op de informatie uit de startnotitie met name doelen voor het minimaliseren van effecten op het Nijreesbos en doelen voor de landschappelijke kwaliteit te worden beschreven. De doelen moeten zodanig worden beschreven, dat ze kunnen dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven.

3.3 Beleidskader en besluitvorming

Beleidskader

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voorname. In de startnotitie is het beleidskader al grotendeels op de juiste manier geschetst.

Volgens de startnotitie liggen er in het plangebied geen gebieden die zijn aangewezen onder de Vogel- en/of Habitatrichtlijn of gebieden die onderdeel vormen van de ecologische hoofdstructuur (EHS). In het MER moet in aanvulling op de informatie in de startnotitie duidelijk aangegeven worden of er in of in de nabijheid van het studiegebied eventueel toch gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen (bijvoorbeeld het hoevenlandschap, onderdelen van de provinciale ecologische hoofdstructuur).

Uit de startnotitie en de inspraakreacties⁵ blijkt dat er beschermde soorten in het studiegebied voorkomen. In het MER moet aangegeven worden welke voorkomende soorten op grond van nationaal of internationaal beleid een beschermde status hebben. Hiervoor kan de beschrijving in de startnotitie als goede basis gebruikt worden. De consequentie van het voorkomen van beschermde soorten voor de ontwikkeling van alternatieven moet eveneens worden aangegeven.

In het MER moet duidelijk worden gemaakt of de activiteit niet zal leiden tot strijdigheden met artikel 23 en 24 van de Natuurbeschermingswet⁶. Het bevoegd gezag zal moeten beoordelen of er een ontheffing op grond van artikel 25 van de Natuurbeschermingswet aangevraagd zal moeten worden⁷.

Tevens moet beschreven worden welke andere maatstaven voor de afweging van alternatieven aan het milieubeleid worden ontleend. Daarbij dient te worden ingegaan op de nieuwe normen voor luchtkwaliteit die in werking zijn ge-

⁵ Zie bijvoorbeeld inspraakreacties 3 en 11 (bijlage 4), waarin bijzondere flora en fauna genoemd wordt buiten de in de startnotitie reeds vermelde soorten.

⁶ De Natuurbeschermingswet, waarin de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn geïmplementeerd, vormt bij de soortbescherming het uitgangspunt. Daarnaast dient zonodig in te worden gegaan op de conventies van Bern, Bonn en Ramsar.

⁷ Indien dat het geval is, dient het MER te beschrijven:

- of er andere bevredigende oplossingen bestaan;
- of afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- of er redenen zijn van – onder andere – groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard die een ontheffing mogelijk maken (zie AMvB *Besluit ontheffingen en Vrijstellingen Natuurbeschermingswet*).

treden op grond van de Europese kaderrichtlijn luchtkwaliteit, en op de consequenties die deze hebben voor het voornemen.

Besluitvorming

De m.e.r.-procedure loopt niet parallel aan de MIT⁸-procedure, waarmee de initiatiefnemer een belangrijk deel van de financiële middelen wil verkrijgen voor de aanleg van de weg. Zonder deze subsidie is de aanleg van de Nijrees-singel volgens de gemeente Almelo niet haalbaar. De Commissie merkt op dat het mogelijk is dat op grond van de uitkomsten van de m.e.r.-procedure, het uiteindelijke tracé duurder uitvalt dan waar in het kader van de MIT-procedure rekening mee is gehouden. In het MER dient aangegeven te worden hoe hiermee zal worden omgegaan.

De startnotitie vermeldt dat het MER opgesteld wordt ten behoeve van de vaststelling van een bestemmingsplan door de gemeenteraad van Almelo. Eveneens wordt aangegeven volgens welke procedure en welk tijdspad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij worden betrokken. In het MER kan de informatie uit de startnotitie overgenomen worden en aangevuld worden met een beschrijving van de besluiten die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit is in de startnotitie duidelijk beschreven. Deze informatie kan in het MER overgenomen worden en aangevuld worden met de beschrijving van activiteiten tijdens de aanleg van de weg. In de keuzenotitie die als bijlage in de startnotitie is opgenomen, wordt uiteindelijk uitgegaan van één tracé met diverse varianten in het verticale vlak. In het MER moet inzichtelijk worden samengevat op basis van welke argumenten de keuze voor de voorgenomen activiteit en de selectie van het voorkeursalternatief en de varianten in de startnotitie hebben plaatsgevonden (zie ook §4.2).

Ook moeten in het MER, in aanvulling op de informatie uit de startnotitie, de alternatieven visueel inzichtelijk worden gemaakt. Het gaat met name om de

⁸ MIT = Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport.

hoogteligging, het dwarsprofiel van de weg in de verschillende deelgebieden, de ligging van parallelwegen langs de autoweg en de landschappelijke inpassing. Er dient duidelijk omschreven te worden hoe het profiel van de weg wordt. In de startnotitie wordt gesproken over een dwarsprofiel van 2+2 rijstroken, terwijl in de keuzenotitie over een groot deel sprake is van 1+1. Dit dient in het MER nader toegelicht en onderbouwd te worden. Indien beide opties realistisch zijn, dienen ze in verschillende varianten uitgewerkt en vergeleken te worden, zodat een gefundeerde keuze gemaakt kan worden. Indien gekozen wordt voor een 1+1-ontwerp, moet aangegeven worden op welke termijn verwacht kan worden dat de verbreding tot 2+2 alsnog moet worden uitgevoerd. De Commissie neemt aan dat ook voor een 1+1-ontwerp de RONA-richtlijnen worden gevolgd.

Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

In de startnotitie wordt in algemene zin aangegeven dat maatregelen nodig zijn. In het MER moet voor elk alternatief globaal worden aangegeven welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen op welke locaties worden getroffen (bijvoorbeeld het plaatsen van geluidsschermen faunapassages, hydrologische maatregelen). Voor geluid moet onderscheid gemaakt worden tussen de geluidsschermen waarvan plaatsing in verband staat met een mogelijke overschrijding van de grenswaarden van de Wet geluidhinder en de geluidsschermen of andere geluidsbeperkende maatregelen die worden getroffen om een extra geluidsreductie te bereiken. Ook moeten maatregelen voor de mitigatie of compensatie van natuur- en landschapsverlies en maatregelen voor eventuele aantasting van belangrijke hydrologische omstandigheden in het MER beschouwd worden.

4.2 Alternatieven

De keuze van de in het MER uit te werken alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het voorkeursalternatief. In het MER dienen vooral de milieuarargumenten voor de keuze van alternatieven beschreven te worden. In de keuzenotitie die als bijlage bij de startnotitie is gevoegd, worden met name financiële argumenten aangedragen voor de keuze van het voorkeursalternatief. Deze onderbouwing dient in het MER uitgebreid te worden met milieuoverwegingen.

De Commissie constateert dat in de startnotitie alleen het completeren van de ring met tracé Nijreessingel als oplossing van de knelpunten overblijft. Uit de startnotitie blijkt dat het nulplusalternatief geen oplossing biedt voor de verkeerskundige problemen. Uit de toelichting tijdens het locatiebezoek blijkt dat het realiseren van rijkswegen (doortrekken A1 en A35) het lokale probleem evenmin zal oplossen. De Commissie vindt dit aannemelijk, maar is van mening dat in het MER nader onderbouwd dient te worden waarom deze alternatieven geen (gedeeltelijke) oplossing bieden voor het probleem. Wat zijn de verwachte effecten van deze mogelijke activiteiten op de verkeersontwikkeling?

De Commissie merkt op dat er slechts minimale verschillen bestaan tussen de in de startnotitie beschreven tracés Noord, Midden en Zuid. Zij adviseert om in het MER te onderbouwen waarom er geen alternatief tracé is opgenomen dat noordelijker, dus dichters langs de woonbebouwing loopt. Een dergelijke

lijk tracé zou stedelijker ingepast kunnen worden en ontziet de landschappelijke en natuurwaarden. Indien dit een realistisch alternatief blijkt te zijn, dan verdient het nadere uitwerking in het MER.

Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht.

4.2.1 Nulalternatief

Uit de startnotitie en de toelichting tijdens het locatiebezoek blijkt naar de mening van de Commissie dat er geen reëel nulalternatief is. Ook voor het nulplusalternatief zoals beschreven in de startnotitie acht zij voldoende aangetoond dat dit geen realistische oplossing biedt voor de verkeerskundige problemen⁹. In het MER kan volstaan worden met het beschrijven van de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen als referentiesituatie.

4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

In de startnotitie is geen sprake van een actieve ontwikkeling van een meest milieuvriendelijk alternatief (mma). Het bij elkaar voegen van gunstige scorende delen leidt niet tot een volwaardig mma.

De ontwikkeling van het mma vraagt om een open en creatieve houding. Om de meest milieuvriendelijke mogelijkheden te verkennen, moet in het MER ook buiten de standaard tracé-oplossingen van de startnotitie worden gekeken (eventueel een meer noordelijk gelegen tracé, zie §4.2). Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma.

De Commissie adviseert om een natuurgericht mma en een mma gericht op de woon- en leefomgeving te ontwikkelen, omdat de belangen voor natuur en leefmilieu tegenstrijdig kunnen zijn. In het natuurgerichte mma dienen landschap, natuur en cultuurhistorie centraal staan (bijvoorbeeld optimaal ontziet van natuurwaarden en optimale inpassing van de weg in het landschap). Het mma gericht op woon- en leefomgeving dient bijvoorbeeld in te gaan op mogelijkheden om hinder en geluidsoverlast voor omwonenden¹⁰ te minimaliseren en de bereikbaarheid van recreatieve gebieden voor langzaam verkeer en de verkeersveiligheid te optimaliseren.

⁹ Hiermee wordt de stelling uit inspraakreactie 2 (zie bijlage 4) weerlegd dat het nulplusalternatief als volledig alternatief in het MER moet worden onderzocht.

¹⁰ Vrij veel inspraakreacties, zoals bijvoorbeeld reacties 8 en 10 (zie bijlage 4), betreffen de zorg van omwonenden over de aantasting van woon- en leefomgeving.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

5.1 Algemeen

In de startnotitie is de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Voor de autonome ontwikkeling zijn toekomstige ontwikkelingen als de doortrekking van de A35, de aanleg van een nieuw regionaal bedrijventerrein en de aanleg van nieuwe woonwijken op een goede manier opgenomen in de beschrijving. De Commissie adviseert om in aanvulling op het kaartmateriaal van het studiegebied in de startnotitie, in het MER ook een duidelijke overzichtskaart van de regio (waarop met name de toekomstige locatie van het regionaal bedrijventerrein en de A35 aangegeven worden) te presenteren, waarop tevens de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten aangeduid zijn. In de volgende paragrafen zal aangegeven worden op welke punten het MER nog aanvullende informatie voor de referentiesituatie dient te verstrekken.

In de startnotitie wordt een groot deel van de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit goed beschreven. De informatie uit de startnotitie kan overgenomen worden in het MER. Op een aantal punten dient er in het MER nog extra informatie opgenomen te worden. Dit komt in de volgende paragrafen aan de orde. De Commissie acht de indeling van het plangebied in drie deelgebieden goed bruikbaar. Voor de beschrijving van alle milieugevolgen in het MER geldt:

- dat moet worden aangegeven in hoeverre de effecten te mitigeren en te compenseren zijn;
- dat naast negatieve effecten ook positieve effecten beschreven moeten worden (bijvoorbeeld leefbaarheidseffecten);
- dat de manier waarop de (in de startnotitie aangeduide) milieugevolgen zijn bepaald, inzichtelijk en controleerbaar gemaakt dient te worden, bijvoorbeeld door het opnemen van basisgegevens in bijlagen;
- dat de gevolgen van zowel de aanlegfase als de gebruiksfase moeten worden beschreven.

5.2 Natuur

In de startnotitie is al veel relevante informatie opgenomen over de voorkomende soorten in het studiegebied. In het gebied komen verschillende soorten beschermde planten, vogels en zoogdieren voor. Voor zover deze nog niet vermeld zijn in de startnotitie, moet deze beschrijving in het MER uitgebreid worden. De belangrijkste aspecten, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuentwikkeling en de milieueffecten zijn:

- de aanwezigheid, respectievelijk aantasting/uitbreidingsmogelijkheden van de ecologische hoofdstructuur, beschermde gebieden, reservaten en habitats;
- een nadere inventarisatie van aanwezigheid van zoogdieren (met name vleermuizen), herpetofauna, dagvlinders en libellen¹¹.

Bij de beschrijving van de effecten dient rekening gehouden te worden met de invloeden van directe vernietiging, verdroging, verstoring (b.v. door geluid en licht) en versnippering. Ook dienen de effecten van mitigerende en compenserende maatregelen in beschouwing genomen te worden.

5.3 Landschap en cultuurhistorie

Het oostelijk deel van het plangebied behoort tot een hoevenlandschap. In de startnotitie zijn de plaats en kwaliteiten van waardevolle elementen en patronen in het landschap (hoeven, houtwallen, essen) voldoende beschreven. In het MER dienen de gevolgen van het voornemen op deze landschappelijke kenmerken duidelijker beschreven te worden.

In het plangebied is een gereede kans op archeologische vondsten. De informatie in de startnotitie is op dit punt beperkt. Om de effecten op eventuele archeologische waarden in het MER te kunnen beschreven en te betrekken bij de alternatievenafweging, is het raadzaam een inventariserend onderzoek uit te voeren¹².

5.4 Water en bodem

De hydrologische situatie in het studiegebied moet beter in kaart worden gebracht dan in de startnotitie is gebeurd. De waterhuishouding en met name de afwatering van gebieden die de Nijreessingel doorsnijden dienen nader te worden onderzocht¹³. Ook is het zinvol in het MER aan te geven hoe omgegaan zal worden met de in de startnotitie vermelde aangetroffen bodemverontreinigingen.

In het MER is het van belang om de mogelijke gevolgen van verdiepte uitvoering van het tracé op het grondwatersysteem en het kwel- en infiltratiepatroon in de omgeving te beschrijven. De invloed van de aanleg van de weg op de waterhuishouding in het hele gebied en de indirecte effecten hiervan op de

¹¹ Deze beschermde soorten wordt eveneens vermeld in inspraakreacties 3 en 11 (zie bijlage 4).

¹² Dit wordt ook genoemd in de inspraakreactie 19 (zie bijlage 4).

¹³ Hier wordt ook om gevraagd door het Waterschap Regge en Dinkel in een reactie in de keuzenotitie.

natuurwaarden dienen beter in beeld te worden gebracht. De aanwezigheid van aardkundige waarden en waardevolle bodemstructuren en de invloed van het voornemen op deze eventuele waarden moeten in het MER worden beschreven.

5.5 Geluid

In de startnotitie is voor geluid een overzicht gegeven van het geluidbelast oppervlak en het aantal woningen dat aan een geluidbelasting hoger dan 50 dB(A) is blootgesteld. Ook het aantal gehinderden in de huidige situatie en in de situatie volgens de autonome ontwikkeling is gepresenteerd. Het MER zal moeten aangeven hoe het studiegebied is afgebakend en welke geluidsbronnen in beschouwing zijn genomen.

In de startnotitie wordt aangegeven dat er in Almelo-zuid sprake is van een onprettig woon- en leefklimaat. Dit wordt onder andere geïllustreerd met een aantal woning met een hogere geluidbelasting dan 50 dB(A). In het MER zal moeten worden aangegeven in hoeverre de alternatieven een oplossing bieden voor dit probleem. De Commissie adviseert om voor de wegen waar als gevolg van de voorgenomen activiteit de verkeersintensiteit met meer dan 30% toeneemt of met meer dan 20% afneemt, het effect op de geluidbelasting of geluidhinder in beeld te brengen.

In de startnotitie worden voor geluid de beoordelingscriteria 'geluidbelast oppervlak', 'aantal woningen' en 'aantal gehinderden' gebruikt. In het MER zou volstaan kunnen worden met 'aantal woningen' of 'aantal gehinderden'. Voor geluid zal gerefereerd moeten worden aan de doelstellingen in het NMP¹⁴ en het NVVP 2001–2020. Met het criterium 'aantal geluidbelaste woningen' kan worden aangegeven in hoeverre voldaan wordt aan de doelstelling om de akoestische kwaliteit in het stedelijk gebied te verbeteren. Ook kan hiermee worden aangegeven hoe het staat met de woningen die een hogere geluidbelasting dan 70 dB(A) hebben. Vooruitlopend op het MIG¹⁵ is het zinvol om een relatie te leggen tussen de functie van de gebieden waar de weg een akoestisch effect heeft en de gewenste akoestische kwaliteit.

In de startnotitie worden forse aantallen woningen (circa 900) genoemd die vanwege de nieuwe weg een hogere geluidbelasting zullen krijgen dan 50 dB(A). Dit aantal dient in het MER onderbouwd te worden en eveneens dient aangegeven te worden waar deze woningen zich bevinden: geconcentreerd of verspreid langs het tracé? Deze aantallen maken het noodzakelijk om in het MER inzicht te geven in het effect van geluidsbepalende maatregelen, zoals stillere verhardingen en geluidsschermen.

¹⁴ In NMP4 zijn de volgende doelstellingen geformuleerd: In 2010 mag bij woningen de grenswaarde van 70 dB(A) niet meer overschreden worden, behoudens zeer incidentele situaties. In 2010 moet een forse verbetering van de akoestische kwaliteit in stedelijk gebied zijn gerealiseerd, met prioriteit voor situaties waar eerdere afspraken over de geluidbelasting door groei van het verkeer in gevaar zijn of komen. Uiterlijk in 2005 moet zijn vastgesteld welke geluidsniveaus wenselijk zijn in de EHS en hoe deze worden gerealiseerd. In 2010 mag de geluidbelasting in de EHS t.o.v. 2000 niet zijn toegenomen. In 2030 moet de akoestische kwaliteit van de EHS zijn gerealiseerd.

¹⁵ MIG = Modernisering Instrumentarium Geluidbeleid.

5.6 Luchtverontreiniging

In de startnotitie wordt alleen globaal beschreven waar grenswaarden worden overschreden. In het MER moet een beeld worden gegeven van de huidige en toekomstige concentraties van luchtverontreinigende stoffen ten gevolge van het wegverkeer en van het effect van de aanleg van de Nijreessingel op deze concentraties. Het gaat daarbij met name om NO₂ en fijn stof. De concentraties dienen mede getoetst te worden aan de Europese regelgeving.

5.7 Woon- en leefomgeving

In het MER dient een beeld te worden gegeven van de verkeersongevallen en sociaal onveilige situaties in de huidige situatie en in de autonome ontwikkeling. Daarnaast moet een prognose gemaakt worden van de situatie na aanleg van de Nijreessingel. Hiervoor kan de informatie uit de startnotitie gebruikt worden. In het MER dient aangegeven te worden hoe verkeersongevallen en sociale onveilige situaties zo veel mogelijk kunnen worden voorkomen.

De startnotitie geeft aan dat de bereikbaarheid van het Nijreesbos en diverse percelen ten zuiden van de nieuwe weg aanzienlijk verandert¹⁶. In het MER dienen de effecten uitgebreider beschreven te worden, evenals de voorzieningen die hiervoor getroffen zullen worden.

In het MER zal beschreven moeten worden in hoeverre er sprake zal zijn van lichtverontreiniging als gevolg van de verschillende alternatieven van de aanleg van de weg¹⁷.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven (tracé N, M en Z, eventueel een meer noordelijk gelegen tracé, hoogteliggingsalternatieven, het mma) moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

¹⁶ Ook een aantal insprekers spreekt zorg uit over de toekomstige bereikbaarheid, bijvoorbeeld reactie 1 (zie bijlage 4).

¹⁷ Hier wordt ook door de inspraak op gewezen (zie bijvoorbeeld inspraakreactie 20 in bijlage 4).

In de startnotitie worden in de voorlopige alternatievenvergelijking flinke verschillen geconstateerd tussen de tracés Noord, Midden en Zuid. Dit hangt samen met de gebruikte methodiek en wijze van presentatie. De cijfermatige clustering leidt tot een vertekend beeld en kan in het MER achterwege blijven. De Commissie is van mening dat de verschillen slechts minimaal zijn en nog verder verkleind kunnen worden door mitigerende maatregelen. Zij adviseert om de gebruikte methodiek voor de scoretoekenning en de presentatie van de alternatievenvergelijking in het MER inzichtelijker en eenvoudiger te maken.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven worden over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeenteraad van Almelo moet bij de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek wordt gedaan, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden

gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.